

YAZMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ÖNEMİ

Yrd. Doç. Dr. Suat UNGAN

Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü
ungan@dumlupinar.edu.tr

Öz

Yazılı anlatım çalışmaları öğrencilerin bilgi, duygu, düşünce ve hayallerini doğru ve etkili bir şekilde anlatmalarını amaçlamaktadır. Değişen, gelişen, iletişim imkânlarının her gün arttığı günümüzde, yazılı anlatım çalışmalarının eski geleneksel yapı içerisinde sürdürülmesi, yazılı anlatım çalışmalarına gerekli önemin verilmediğini göstermektedir. Müfredat programları şekil itibarı ile değişikliğe uğrasa bile uygulamada görülen yetersizlikler, sınıfların kalabalık olması, öğretmen ve öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarına bakış açıları, değerlendirme yöntemindeki eksiklikler yazılı anlatım çalışmaları önünde duran sorunlardır. Bu çalışmada yazmanın önemi, dünyanın yazma eğitiminde gelmiş olduğu nokta ve okullarımızda yazma eğitiminin gelişimi için nelerin yapılabileceği araştırılmış ve tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yazılı anlatım, müfredat, yazmanın önemi,

DEVELOPMENT OF AND IMPORTANCE OF WRITING SKILLS

Abstract

Writing practices aim at students' being able to express their knowledge, feelings, opinions and ideas accurately and effectively. Despite the constantly changing and developing communication facilities, following the traditional ways in writing practices indicates that the necessary importance is not given to these practices. Although the curricula has changed in terms of its form, the deficiencies in application, crowded classes, teachers' and students' viewpoints about writing practices, and the deficiencies of the assessment methods are the problems about the writing practices. In this study, the importance of writing and the steps to be taken to determine the point where the world is in terms of teaching writing and to develop teaching writing at schools are researched and discussed

Keyword: Writing practices, curricula, the importance of writing

1. Giriş

Bir toplumunu dili o toplumun hafızasıdır. Dili oluşturan sözcükler ile bireylerin sözcük dağarcığı arasında doğru orantı vardır. Bireyin sözcük dağarcığı ile toplumun sözcük dağarcığının uyum göstermesi, bireyin kendisini toplumun kültürel değerlerinden ve söz varlıklarından beslediğini ve onları özümlediğini gösterir. Bireylerin toplumla anlaşabilmesi için o topluluğun iletişim araçları olan, konuşma, yazma, okuma ve dinleme etkinliklerini en iyi şekilde yerine getirmesi

gerekmektedir. Saussure (Aktaran. Toklu, 2003), toplumsal bir olgu olan dilin bir milletin kodu olduğunu, bu kodun sözlüklere benzediğini, herkese bu sözlüklerden dağıtıldığını, kişilerin iletişim anında bu sözlüğe bakarak anlaştıklarını söyler. Anlaşmanın etkili olması, bireyin beyninde olan bu sözlüğün toplumun müşterek hafızası olan sözlükteki kelimelerle dolu olmasına ve bireyin bu sözcükleri etkili kullanmasına bağlıdır.

Dil eğitimi bireyin konuşma, yazma, okuma, dinleme etkinliklerini kapsar. Dil eğitimin amacı bireylerin dil becerilerini geliştirerek onların iletişim yeteneklerinin artırılmasına yardımcı olmaktır. Yazılı anlatım becerisi iletişim araçlarının en etkili olanıdır. Yazı insanlığın belleğidir, yazının düşünceyi bulup saptamada, zenginleştirip boyutlandırmada büyük payı vardır (Özdemir, 1999). Anlama ve anlatma becerileri üzerine gelişen iletişim, günlük hayatın her kesiminde her an ihtiyaç duyulan bir etkinlik türüdür. Dinleme ve konuşma becerileri okul öncesi dönemlerde bir dereceye kadar öğrenilmesine rağmen, okuma ve yazma becerilerini edinmek için formal eğitim alma gerekliliği vardır. Yazma, bireylerin bilgilerini, temel becerilerini, çok yönlü sistemleri koordine etme kabiliyetlerini içeren bilişüstü karmaşık bir etkinliktir (Warker, vd., 2005).

Yazma becerisinin gelişmesi ile birlikte bireylerin bilgiyi transfer etme, kendi düşünceleri ile bilgiler arasında bağlantı kurma ve metnin yapısında tutarlılık sağlama imkânları artmaktadır. Yazılı anlatım becerisinin gelişmesi ile birlikte öğrencilerde estetik bir duyarlılık ön plana çıkmakta, yazılı anlatımın ilim olarak algılanma durumu, yerini sanatsal bir duruş ve duyuşa bırakmaktadır.

Yazılı anlatım kişilerin kariyerlerinde başarılı olmaları için gerekli olan becerilerin başında gelmektedir. Hayatın her yönünde (okulda, iş yerinde ve toplumda) yazma becerilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Fakat okul ortamında yazılı anlatım becerisinin gelişmiş olması, öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Yazma, okul ortamında iki rol oynamaktadır: Birincisi, bir fikri kanıtları ile birlikte ifade etme, rapor yazma, metni gözden geçirme, plân yapma ve değerlendirme; ikincisi, öğrencinin bilgisini derinleştirmesinin ve iletmesinin bir yoludur; yazma, konu alanı bilgisini öğrenmek için bir araçtır (Keys, 2000, Shanahan, 20004; Sperling, Freedman, 2001).

Yazma, öğrencilerin bilgilerini birbiri ile ilişkili olan birçok cümleyi dilbilgisi kurallarına uygun olarak art arda sıralaması gereken uzun süreli bir süreç eylemidir. Yazma eylemi kendi içinde okuma, düşünme ve düzgün ifade etme becerilerini içerdiği ve uygulaması zor bir eylem olduğu için öğrenciler bu etkinlik türünden uzak durma eğilimi içindedirler. İnsanların uzak durduğu, yapmaya korktuğu eylemlerde hata yapma oranları yüksektir. Brillant (2005), öğrencilerin geçmiş dönemde yazma ile ilgili hata yaptıklarında eleştirildikleri ve gururlarının kırıldığı için kendilerini yetersiz hissettiklerini ve yazılı anlatım dersinin kişisel yetersizliklerini ortaya çıkaracağını düşündüklerini belirtir. Yazılı anlatım dersinin öğrenciler tarafından böyle algılanması onların kişisel gelişimlerini, ifade

becerilerini olumsuz yönde etkilemekte, bu durum da öğrencilerin hayat boyu etkili bir yazılı iletişim becerisi kazanmalarına engel teşkil etmektedir.

Myklebust (1973), yazma becerisi gelişmemiş öğrencilerin genellikle karmaşık cümle kurduklarını ve bunların da gramer hatalarından oluştuğunu belirtir. Graham ve Harris (1989), yazma becerisi tam gelişmemiş bireylerin yazmış oldukları cümlelerin daha kısa, yazım kuralları ve sözcüklerin doğru yazımı açısından daha fazla hatalı olduğunu söylerler. Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini etkili ve işlevsel bir şekilde ifade etmeleri için gerekli alt yapıya sahip olmaları gerekmektedir. Onların eleştirel düşünmeleri, düşüncelerini düzgün ve belirli bir sıra düzeni içinde ifade etme becerilerini kazanmaları yazma eğitimini iyi almaları ile doğru orantılıdır. Bireylerin okuduğunu anlayamaması, onlar üzerinde analiz sentez yapamaması, düşünememesi ve düşündüğünü etkili bir şekilde ifade edememesi, o toplum için çok büyük bir eksiklik oluşturmaktadır. Çağdaş eğitim yaklaşımlarının başında gelen yaşayarak öğrenme ilkesi, yazma eğitiminde kendisini göstermektedir. Çünkü yazma eğitimi kendi içinde eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, araştırma becerisine sahip olma, problem çözme becerisini elde etme, Türkçeyi güzel kullanma gibi etkinlikleri bir arada organize etme gereğini ortaya koyar. İnsanların gördüklerini, düşündüklerini, yaşadıklarını, hayallerini, isteklerini amacına uygun bir şekilde ifade etme becerisi kazanmaları, onların akademik ve sosyal hayatta daha başarılı olmalarına zemin hazırlamaktadır. İyi yazma, gençler için bir fikir değil, zorunlu bir eylemdir. Okuduğunu anlama ve yazma becerisi sivil hayatta ve iş hayatında başarılı olmanın en önemli unsurlarının başında gelmektedir. Teknolojinin zirveye ulaştığı günümüzde gerek sözlü, gerek yazılı olarak her gün yüzlerce kişi ile birçok iletişim kurma mecburiyeti vardır. Graham ve Perin (2007), etkili yazmanın Amerika'da hem devlet sektöründe hem de özel sektörde hayatı önem taşıdığını, reklâm ve pazarlamada etkisini direkt gösterdiğini söylemektedirler. Yazarlar, toplumun etkili yazma taleplerinin sadece profesyonel iş ile sınırlı olmadığını, bunun sekreterlik, hükümetteki danışmanlık pozisyonunu destekleme, inşaat, üretim ve hizmet endüstrisi gibi bir çok alana kadar genişlediğini, devlette ve özel sektörde görev yapanların yüzde otuzunun işleri ile ilgili temel yazma becerilerini kazanmaları için eğitime alındığını, özel sektörün bu eğitim için yılda yaklaşık 3.1 milyar dolar, devletin 221 milyon dolar harcadığını ifade etmektedirler.

2. Yazılı Anlatımda Stratejiler

Gelişmiş ülkelerde eğitim, yeni yaklaşımlara açık, değişebilir, esnek bir yapıda yönetilmektedir. Okullarda bilgiler değil yetenekler ön plana çıkmakta, bilginin ezberletilmesinden ziyade kullanılmasının gerekliliği savunulmaktadır.

Bilgi, ezberlenen veya kavranan ders içeriğini (noktalama işaretlerini bilme, yazım kurallarını uygulama becerisine sahip olma, ilke ve kuralları bilme vb.) gösterir. Beceriler ise bilginin benzer veya farklı durumlarda kullanılmasını (noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat ederek yazma vb.) içeren daha karmaşık bir süreçtir. Bilgi ve beceri düzeyindeki davranışlar, alt düzey zihinsel becerileri ifade

eder. Yetenek ise kazanılmış bilgi ve becerilerin kullanılmasını gerektiren, geliştirilmesi uzun zaman alan, öğrencide gözlenmesi zor olan ve tek bir doğru cevabı olmayan davranışları temsil eder. Problem çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık bu davranışlara örnektir (Büyüköztürk, 2007).

Günümüzde bu tür değerlendirmelere performans dayalı durum denilmekte öğrenci davranışlarının performansa göre değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Büyüköztürk (2007), performans için öğrencilerin bilgi, beceri ve çalışma alışkanlıklarının uygulanmasına ilişkin stratejilerin bir setidir, tanımını yapmaktadır. Linn ve Gronlund (1995), performans değerlendirmenin bilgi toplama, örgütlenme, analiz etme, araçları kullanma gibi süreç etkinliklerinde temel teşkil ettiği gibi aynı zamanda bu etkinlikte üretilen raporun, hikâyenin, denemenin değerlendirilmesine temel sağladığını belirtir.

Günümüzde hızla güncellenen ve herkes tarafından kabul edilen, öğrencilerin performans göstermesi ve bu performansa göre değerlendirilmesi anlayışı, 1970'lerden sonra yazılı anlatım becerileri için uygulanmaya başlandı. Bu dönemden sonra, hazırlık aşaması yapılmadan tek hamlede oluşturulan, öğretmenin sadece biçim ile ilgilendiği, öğrenci seviyeleri ve kaygılarının dikkate alınmadığı, konuya (belirli atasözü ve vecizeler) ve türe önem verildiği, not vermenin amaçlandığı ürün odaklı yazma eğitimi anlayışından; hazırlık aşamasına önem veren, öğrenciye süre tanıyan, öğrencinin metin yazabilmesi için gerekli olan alt becerileri ona vermeye çalışan, yazmanın her aşamasında öğrenciyi takip eden, onun kaygılarını gidermeye çalışan, konuyu ve türü araç olarak gören, not vermeden ziyade öğrencinin yanlışlarını düzeltmesi için ona dönüt veren, yazmayı zevkli hâle getirmeye çalışan süreç odaklı (yaratıcı) yazma çalışmaları ön plâna çıkmıştır (Smith, 2000; Oral, 2003; Maltepe, 2006; Coşkun 2007).

Yazma becerisinin geliştirilmesi için 1998 yılında toplanan Secondary Level English Language Arts Curriculum Reference Committee, süreç (yaratıcı) odaklı yazma ile ilgili ilkeler belirlemiştir.

- Öğrenciler dili dildeki yaşantıları ile öğrenirler. Öğrenciler edebî türleri kendi yaşantılarıyla tecrübe etmeli, öğrenme sürecine etkin olarak katılmalıdırlar. Öğrenciler, okudukça ve yazdıkça kendileri, başkaları ve gelenekleri hakkında bilgi sahibi olurlar.
- Yaratıcı yazma programının odağı anlam ve düşünceler olmalıdır. Yaratıcı yazmanın öğrencilerle ilgisi kendi düşüncelerinin eşsiz ifadesi ve keşfidir. Düşünceler doğrudan ya da dolaylı (hayal gücü kullanımıyla) ifade edilir. Düşünceler öğrencilerin görüşlerini, görüş açılarını ifade eder.
- Yazım türlerinin yapısı ve dilin kullanımında kurallar ve formüllerden daha çok anlamın nasıl oluşturulduğu ve açıklandığı üzerinde durulmalıdır.
- Okuma öğrencilerin yazar olarak gelişmeleri için zorunludur. Okuma yolu ile öğrenciler diğer yazıları sorgulayarak dili zengin ifadeli ve yaratıcı kullanmak için geniş dağılımlı olasılıkları görürler. Öğrenciler onlara ilham

veren yazarları okuyarak kendi yazma nedenlerinin, estetik duygularının farkına varırlar.

- Öğretmenler öğrencilere kendi yazım modellerini seçmede hoşgörüyü yaklaşmalıdır. Öğretmen, öğrencileri farklı alanlara sürükleyecek bir rehber gibi davranmalı, ama başlama noktası öğrenci tarafından belirlenip değerlendirilmelidir.
 - Yazım etkinlikleri öğrencilerin ilgileri ve seçimleri dikkate alınarak düzenlenmelidir. Kendi yolları içinde konuları keşfetme ve seçme özgürlüğü, öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını etkiler.
 - Öğretmen ön yazım etkinliklerinde öğrenciye geniş bir çerçevede seçenekler sunmalıdır.
 - Yaratıcı yazma bir hayal gücü ürünü olarak görülmelidir. Hayal gücü yaratmaya, yaratıcılığın haz ve doyum gücüne, gelecekle ilgili yorum yapılmasına, diğerlerinin yerine kendini koymasına olanak tanır. Öğrenciler yaratıcı yazmada dili kullanarak dünyayı kendileri ve okuyucular için temsili bir dünya yaparlar.
 - Yaratıcı yazma sınıflarında yazma ürünleri öğrencilerin farklı bakış açıları ile tartışılmalıdır. Yazım hakkındaki üretici tartışma, öğrencilerin yazımın önemini anlamasına yardım eder. Bu, ayrıca öğrencilere diğerlerinin düşüncelerinden yararlanması için fırsat yaratır.
 - Öğretmen sınıfta öğrencilerle beraber yazmalıdır. Öğretmen öğrencilere verdiği konu hakkında kendisi de yazarsa aslında bunun çok basit bir etkinlik olmadığını anlayacaktır. Öğretmenin yaratıcı yazı çalışmaları yapması, hem kendi yazım becerilerini geliştirecek; hem de öğrencilerin duyguları ile özdeşim kurmasına yardımcı olacaktır. (Aktaran, Maltepa, 2006)
- Yazma ile ilgili birçok strateji gerçekleştirilmiştir. Brillant (2005), öğretmenler için şu önerileri yapmaktadır:

Öğrencilere neyi doğru yaptıklarını söyle,
Öğrencilere açık ve özel dönüt ver,
Yargılamadan ziyade onlarla iletişim kurmaya odaklan,
Öğrencilere çeşitli iyi yazı örnekleri temin et,
Yazdıkları ilk metni, daha sonra yazacakları ile karşılaştırmak için sakla.

Altyapısı sağlam olmayan, neyi nasıl yazacağını bilmeyen, yeteri kadar örneklerle karşılaşmamış öğrencilerden iyi derecede bir yazı meydana getirmelerini istemek, istenilen neticeyi vermeyecektir. Öğrencilere cümle ve paragraf çalışmaları yaptırmadan, anlatım çeşitlerini öğretmeden onlardan bir bütün şeklinde kompozisyon yazmaları istendiğinde öğrenciler neyi nasıl yazacaklarını bilmedikleri ve belirli bir konu ile sınırlandırıldıkları için sorunlar yaşamaktadırlar. Belirli bir şablonu zihninde oturtmayan ve yazısını o şablon üzerine geliştirmeyen öğrencilerin ileriki zamanlarda yaratıcı tarzda yazı yazmaları çok zordur. Öğrencilere yazma ile ilgili bilgiler verilirken bilgilerin sınırlayıcı olmaması lazım,

fakat öğrencilerin yazmanın gelişi güzel yapılan bir eylem olmadığını, bunun belirli kurallara bağlı olduğunu, bu kurallara bağlı kalarak sistematik ifade gücü yakalayabileceklerini, kendilerine güvenleri tam arttığında daha özgür bir ortamda yazabileceklerini bilmeleri gerekir. Yazın eğitimi, eğitimin diğer alanları gibi, kuram ve uygulama bütünlüğü içinde ele alınmalıdır (Polat, 2006). Öğrencilerin çoğu yazıya gelişi güzel başlamakta, yazarken kendilerince sistematik bir yapı oluşturamamaktadırlar.

3. Ülkemizde Yazma Öğretiminde Yaşanan Sorunlar

3.1. Ülkemizde yazılı anlatım dersinin önemi tam anlaşılmamıştır. Milli Eğitim okul müfredat programlarına farklı saatleri kapsayacak şekilde kompozisyon dersleri koymuştur. 1924 müfredat programında yazılı anlatım dersi bulunmamakta idi. İlk olarak 1927 müfredatında lise birinci sınıflarda üç saat olan edebiyat dersinin ikisi edebi bilgilere; birisi kompozisyon dersine, lise iki ve üçüncü sınıflarda da “Edebiyat tarihi” ve “Okuma” derslerinin yanına bir saatlik “Tahrir” (kompozisyon) derslerine yer verilmiştir. Kompozisyon dersinin lise müfredat programındaki serüveni şöyle gelişmiştir. (Göğüş, 1978; Karakuş, 2002; Dursunoğlu, 2006)

Yıllar	Ders Adı	I. Sınıf	II. Sınıf	III. Sınıf
1924-1927	Kompozisyon	Yok	Yok	Yok
1927-1949	Tahrir (Kompozisyon)	1	1	1
1949-1952	Tahrir (Kompozisyon)	2	1	2
1952-1954	Tahrir (Kompozisyon)	2	1	2
1954-1976	Türkçe-Kompozisyon	2	1	1
1976-1995	Kompozisyon	1	1	1
1995-2005	Kompozisyon	1	1	1
2006-	Dil ve Anlatım	3	3	3

Yukarıdaki veriler yazılı anlatım derslerine zaman ayırma bakımından fazla bir ihmal olmadığını göstermektedir. Yazılı anlatım derslerinin müfredat programlarına alınıp alınmamasından ziyade dersin işlenişinde problem yaşanmaktadır. Öğretmenlerin kendilerinin dahi etkili yazma tekniklerinden haberdar olmadığı bir ortamda, öğrencilerin etkili yazılı anlatım becerisi kazanmalarını beklemek yanlış olur. Yazılı anlatım derslerinin genelde bireysel kabiliyeti ön plana çıkarmasına rağmen, bu dersler öğretmenlerin zaman öldürmek için uyguladıkları, öğrencilerin birinci ders yazdıkları metinleri ikinci ders okudukları, öğrencilerin yazma ile ilgili performansları hakkında dönüt alamadıkları bir etkinlik türüne dönüşmüştür. Kalabalık sınıflarda öğretmenlerin öğrencilere yazılı anlatım çalışması ile ilgili dönüt vermeleri zordur. Her öğrenciye dersle alakalı gerekli dönüt verilse, işlenmesi en zor derslerin başında yazılı anlatım dersi olur. Öğretmenlerin öğrencilerin durumları ile yakından

İlgilenmedikleri, onlara etkili yazma tekniklerini öğretmedikleri takdirde, bu ders en sessiz ve rahat bir ortamda işlenen ve yorucu olmayan bir derse dönüşür. Aşıcı ve Elvan'ın (2001), sınıfların kalabalık olmasının yazılı anlatım çalışmalarının uygulanmasında caydırıcı bir unsur olup olmadığına ilişkin öğretmenlere yönelttikleri soruya, öğretmenlerin %38'i evet derken; %54'ü sınıfların kalabalık olmasının yazılı anlatım dersinin işlenişinde bir sorun teşkil etmediği görüşünü bildirmişlerdir. Bu oran öğretmenlerin yazılı anlatım dersine bakış açılarını gösterdiği gibi, öğretmenlerin bu dersi nasıl işledikleri sorusunun da az çok cevabını teşkil etmektedir. Amerika'da oluşturulan yazma komisyonu, öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesi için her dönem hazırladıkları raporda (2003, 2006, 2007) yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinin önündeki en büyük engelin kalabalık sınıflar ile bu derse ayrılan zamanın kısalığı dile getirilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde 2003 yılından beri her yıl oluşturulan yazma komisyonları Amerikan halkının yazma becerisinin mevcut durumu hakkında bilgi vermek ve bu becerilerini geliştirmek için nelerin yapılması gerektiği hakkında rapor hazırlanmakta ve Amerikan kamuoyu ile bunu paylaşmaktadır.

Bugün okullarımızda yazma eğitimi dersleri baştan savma verilirken bütün dünya akademik başarı için yazma eğitiminin şart olduğunu bilmekte ve hazırlıklarını buna göre yapmaktadır. İnsanlar da günlük hayatta başarılı olmak için yazma konusunda belirli alt yapıya sahip olmanın önemini fark etmiş durumdadırlar. Amerika'da 2007 yılında millî yazım projesi için yapılan bir araştırmada:

- Amerikalıların büyük bir çoğunluğu iyi bir yazma becerisinin önemli olduğuna inanmakta ve %74'ü yazma becerisinin yirmi yaşından önce öğrenilmesi gerektiğini savunmaktadır.
- Amerikan halkının %96'sı çocukların ilköğretim beşinci sınıftan önce etkili yazma ile tanıştırılması gerektiğine inanmaktadır.
- Her on kişiden yedisi öğrencilere yazma ile ilgili olarak günlük ödev verilmesini, bütün konularda yazma öğretiminin pratiğe dökülmesinin gerekliliğini dile getirmiştir.
- Halkın %84'ü öğrencilerin liseden mezun olmadan yazmayı iyi öğrenmeleri gerektiğini dile getirmiştir. (Commission, 2007)

Amerikalılar hangi iş olursa olsun insanların başarılı olabilmesi için iyi bir yazma becerisine sahip olmasını istemektedirler, halkın % 80'i mavi yakalılar, %93'ü beyaz yakalılar yazma becerisinin gelişmesi gerektiğine inanır.

3.2. Yazılı anlatım dersini değerlendirme sisteminde sorunlarımız vardır. Özbay (2003), yaptığı araştırmada, Türkçe öğretmenlerinin %54'ünün öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini değerlendirirken yazım kurallarına ve metnin dış yapısına dikkat ettiğini; metnin iç yapısını inceleyen öğretmenlerin oranının %21,2 olduğunu saptamıştır. Ülkemizde yazılı anlatım derslerini değerlendirirken öğretmenler, öğrencilerinin hatalarını araştırmakta ve bu hatalardan not kırmakta, metnin iç zenginliğine dikkat etmemektedirler.

3.3. *Türkiye’de yazılı anlatım becerilerinin gelişimini etkileyen en önemli unsurların başında ÖSS gelmektedir.* Test mantığının hâkim olduğu, öğrencilerin metni anlayıp anlamadığını ölçmeyi amaçlayan bu sınav, öğrencilerin yazma kabiliyetlerini köreltmekte, öğrencileri beş şık arasına sıkıştırarak onları düşünmekten ve üretmekten mahrum bırakmaktadır. İlköğretimden başlayarak lise son sınıfa kadar öğrencilerin test mantığı ile yetiştirilmesi, onları düşünmeye, üretmeye yöneltmekten ziyade test tekniğine yönlendirmekte, bu da yazma gelişiminin önünde en büyük engeli teşkil etmektedir.

3.4. *Ülkemizde okuma sorunu vardır.* Okuma kültürünün olmadığı yerde yazma kültürü gelişemez. Okullarımızda okuma alışkanlığını kazandıracak çalışmalara yeterince yer verilmemektedir. Mullis (2003), tarafından hazırlanan ülkelerin okuma alışkanlığı ile ilgili raporda Türkiye 35 ülke arasında okuma oranında 28. olmuştur. Başka araştırmalarda da (Özen, 2001; Saracaloğlu, Bozkurt ve Serin, 2003 Çocuk Vakfı, 2006) benzer bulguları elde edilmiştir. Bank, (2006) Öğrencilere daha etkili okumayı öğretmedikçe onların yazma becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olamayacağımızı söylemekte ve eleştirel okumanın, etkili yazmanın temelini teşkil ettiğini vurgulamaktadır

3.5. *Ülkemizde öğrencilere yazma konusunu seçmede fazla serbestlik sağlamamaktayız.* Öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin olması gerekenden çok daha geri seviyede bulunması, yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesine yönelik çabaların yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır. Zorbaz’ın (2005), yaptığı araştırmaya göre, Türkçe öğretmenlerinin yarıya yakını (%46,6) yazılı anlatım çalışmalarında öğrencilerinden bir atasözü veya özdeyişin açıklamasını istemektedir. Öğrencilerden yazılı anlatım dersinde atasözü ya da bir vecizeyi açıklamaları şeklinde verilen ödevler, öğrencileri sıkıcı bir ortama sürüklemekte ve onların yazılı anlatım dersinden soğumalarına neden olmaktadır. Öğrencinin hayal ettiğini değil, öğretmenin istediği konuyu yazma mecburiyetinde olması, öğrencinin yaratıcılığını yok etmektedir.

3.6. *Ülkemizde öğrencilere yazma konusunda yeterli zaman tanınmamaktayız.* Yazma eylemi iki aşamada gerçekleşir. Birinci aşamada, bir fikrin zihinde oluşarak belirli seviye gelmesi, ikinci aşamada bunun kâğıda aktarılması gerekmektedir. Okullarda yazılı anlatım dersi belirli saatlerde ve kısa zaman diliminde uygulandığından ve öğrencilerin üretmek için düşünmeye fırsat bulamadıklarından, hemen yüzeysel fikirlerini kâğıda dökme endişeleri ön plâna çıkmakta, bu durum da öğrencilerin düşünmeden yazma, akıllarına gelen her şeyi kâğıda aktarma durumunu doğurmaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

Avrupa’nın birçok ülkesinde yazma eğitimi okul müfredatlarının merkezine alınmakta, öğrencilerin yazma becerilerinin ön plana çıkarılması için çalışmalar sürdürülmekte, bu çalışmalar rapor hâlinde her yıl yayınlanmaktadır

Türkiye’de de halkın yazmaya ne kadar değer verdiğini araştırmak ve yazma eğitiminin önemini vurgulamak için komisyonlar kurulmalı, komisyonlar Türkçenin sadece güzel kullanılmasını ön plana çıkarmak yerine, yazmanın önemini de vurgulayacak çalışmalar yapmalıdır. Yazmaya önem veren bir millet kullandığı dile de gerekli önemi verecektir.

Öğrencilerin yazmış oldukları metinler değerlendirilirken gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin hatalarını düzeltmeleri için o hatayı bilmeleri ve doğrusunu öğrenmeleri gerekmektedir. Damashek (2003) İyi bir yazılı metnin oluşması için öğrencilerin kendi hatalarını kendilerinin düzeltmelerini önermektedir. Yazılı anlatım dersi öğrenci merkezli olmalıdır. Öğrencinin kendisinin dersin her anında etkin bir şekilde varlığını hissettirmesi, işbirlikçi bir eğitimi desteklediği gibi dersi daha zevkli bir hale gelecektir. Böyle bir tutum öğrencinin düşünmesine ve yaratıcılığına da olanak sağlayacaktır. Tıkandığı noktada yolu açılırsa öğrenci kendine güven duygusu kazanacaktır (Uçan, 2006). Öğrenciyi denemeye ve kendi hatasını kendisinin bulmasına yönlendiren Reboul, (1999) farelere burnundan tutarak bir labirent öğretilmediği gibi, bir çocuğun da elinden tutarak ona yazmanın öğretilmeyeceğini savunur. Öğretmenler rehber olmalı, öğrencileri etkili yazmak için teşvik etmelidir.

Yazma, bilgi edinmenin ve bilgiyi uzun sürede hafızada tutmanın en etkili yollarından biridir. İnsanlarda bilginin uygulama boyutunu devreye sokan yazma, bilginin kültüre dönüşmesinin ve insan hayatının bir parçası olmasının zeminini oluşturmaktadır. Yazma sayesinde dil gelişimi daha hızlanmakta ve kişilerin kendine olan güvenlerinin artmasına neden olmaktadır.

Okullarımızda yazılı anlatım dersinden yüksek verim almak için tüm öğretmenlerin hizmet içi eğitime tabi tutulmaları, öğretmenlere yazmanın önemi anlatılarak onlardan yazılı anlatım dersine önem vermeleri istenmelidir. Yeni müfredat programında yazma ile ilgili etkinliklerin uygulanması ve değerlendirme sisteminde adil bir yaklaşımın sergilenmesi, öğrencilerin yazmaya teşvik edilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin yazmış olduğu metinler değerlendirilirken, metnin içeriğine önem verilmeli, metinler gramer kuralları ile boğulmamalıdır.

Yazmada yaratıcılık vardır. Yaratıcı olan bireyin kendisine olan güveni artar, kendine güveni artan bireyin fert olma bilinci oluşur, demokratik toplumun gereklerinden olan özgürce karar verme yetisini elde etmiş olur. Aynı zamanda yazdıklarını etrafına okuttukça paylaşma duygusu gelişir. Tarih boyunca kültür ve medeniyetin merkezinde olan toplumların yazılı kültürlerinin çok geniş olduğu ve o milletlerden dünya edebiyatına birçok yapıtın kazandırıldığı görülmüştür. Yazan, okuyan, araştıran, mukayese yapan bireylerden oluşan toplumlar, yazmanın gizemini keşfetmişler, yazarak hem milletin kültürel gelişimini sağlamış hem de kendi dillerinin gelişimine zemin hazırlamışlardır. Dil, sözlü edebiyattan ziyade yazılı edebiyatta gelişir. Yazı kalıcı olmanın ilk elementidir. Yazma kültürü gelişmiş toplumlarda iletişim daha rahat, insanların anlaşmaları daha kolaydır.

Öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesi sadece Edebiyat ve Türkçe öğretmenlerinin görevi değil, bütün öğretmenlerin görevi olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aşıcı, M. Mataracı, E. (2001).*İlköğretim 1. Kademe, Yazılı Anlatım Çalışmalarının İncelenmesi*, Pamukkale Üniv. Eğitim Fak. Dergisi, Sayı 6, s.14-20
- Bank, C.G. (2006) *Reading and Writing Taught in a Sophomore*. Journal of Geoscience Education. Bellingham: vol. 54. iss.I; pg. 25,.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). Performansa Dayalı Durum Belirleme Nedir? İlköğretmen Eğitimci Dergisi, (8) 28-32 Ankara.
- Brillant, J.J. (2005), *Writing as an Act of Courage: The Inner Experience of Developmental Writers*. Community College Journal of Research and Practice, 29, 505-516.
- Commission (2003) The National Commission on Writing, For America's Families, Schools, and Colleges, The Neglected "R", CollegeBoard,
- Çocuk Vakfı, (2006). Türkiye'nin Okuma Alışkanlığı Karnesi, Çocuk Vakfı Yay., İstanbul
- Dursunoğlu, H. (2006). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkçe ve Edebiyat Öğretiminin Ortaöğretimdeki Tarihi Gelişimi, Milli Eğitim, Üç aylık eğitim ve sosyal bilimler dergisi, sayı 169
- Graham, S., & Harris, K. (1989). Improving learning disabled students' skills at composing essays: self-instructional strategy training. *Exceptional Children*, 56,2001-214.
- Graham, S.; Perin, D. (2007), *Writing Next, Effective Strategies to Improve Writing of Adolescent in Middle and High Schools*, Newyork
- Göğüş, B. (1978). Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi, Gül Yay. Ankara.
- Karakuş, İ. (2002). Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi, Anıttepe Yay. Ankara.
- Keys, C.W. (2000). Investigating the thinking processes of eighth grade writers during the composition of a scientific laboratory report. *Journal of Research in Science Teaching*, 37,676-690
- Linn, R.L.&Gronlund N.E.(1993). "*Measurement and Assesment in Teaching*" (7th edition). Upper SadleRiver:Printice-Hall inc.

- Maltepe, S. (2006) *Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Uygulamaları İçin Bir Seçenek: Yaratıcı Yazma Yaklaşımları*. Dil Dergisi, Sayı 132, Ankara
- Myklebust, H.R.(1973). *Development and disorders of written language. Vol. 2: studies of normal and exceptional children. New York: Grune & Stratton*
- Özdemir, E. (1999). *Yazınsal Türler*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- National Commission on Writing. (2005, July). *Writing: A powerful message from state government*. From <http://www.writingcommission.org/report/html>
- Oral, G.(2003). *Yine Yazı Yazıyoruz –Okulda, İşyerinde, Evde Kullanılabilecek Yaratıcı Yazı Etkinlikleri ve Kuramsal Temelleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Polat, T. (2006). *Okur Odaklı Bir Yaklaşımla Yazın Eğitimi*, Milli Eğitim, Üç aylık eğitim ve sosyal bilimler dergisi, sayı 169
- Sperling, M., & Freedman, S.W. (2001) *Review of writing research*. In V. Richardson (Ed.), *Handbook of research on teaching (4th ed., pp.370-389)*. Washington, DC: American Educational Research
- Shanahan, T.(2004). *Overcoming the dominance of communication: Writing to think and to learn*. In T.L. Jetton & J.A. Dole (Eds.). *Adolescent literacy research and practice (pp.59-73)* New York: Guildford.
- Reboul, O.(1999). *Qu'est-ce qu'Apprendre*, Pres Univ. De France, Paris
- Saraçaloğlu, A.S., Bozkurt N., Serin, O. (2003). *Üniversite Öğrencilerinin Okuma İlgileri ve Okuma Alışkanlıklarını Etkileyen Faktörler*. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12:12-21
- Smith, C.B. (2000). *Writing instruction: Current Practices in the classroom*. *ERIC clearing house on reading English and Communication: Boommington*. In. ED 446338, Eric Digest D 156.
- Toklu, O. (2003) *Dilbilime Giriş*, Akçağ Yay. Ankara.
- Özen, F. (2001). *Türkiye'de Okuma Alışkanlığı*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara
- Özbay, M. (2003). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarında Türkçe öğretimi*
Ankara: Gölge Ofset Matbaacılık.

- Uçan, H. (2006). *Edebiyat Eğitimi, Estetik Hazzın Edinimi, Okumanın Alışkanlığa Dönüştürülmesi ve Yazınsal Kuramlar*. Milli Eğitim, Üç aylık eğitim ve sosyal bilimler dergisi, sayı 169
- Walker, B.;Shippen, M.E; Alberto, P; Houchins, D.E.; Cihak, D.F. (2005) *Using the Expressive Writing Program to Improve the Writing Skils of High School Student with Learning Disabilities*. Learning Disabilities Research& Praticce, 20 (3), 175- 183
- Zorbaz, KZ: (2005). İlköğretim Okulları İkinci Kademe Türkçe Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri ve Yazılı Anlatım Sınavlarında Sordukları Sorular Üzerine Bir Değerlendirme. Hatay:Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).